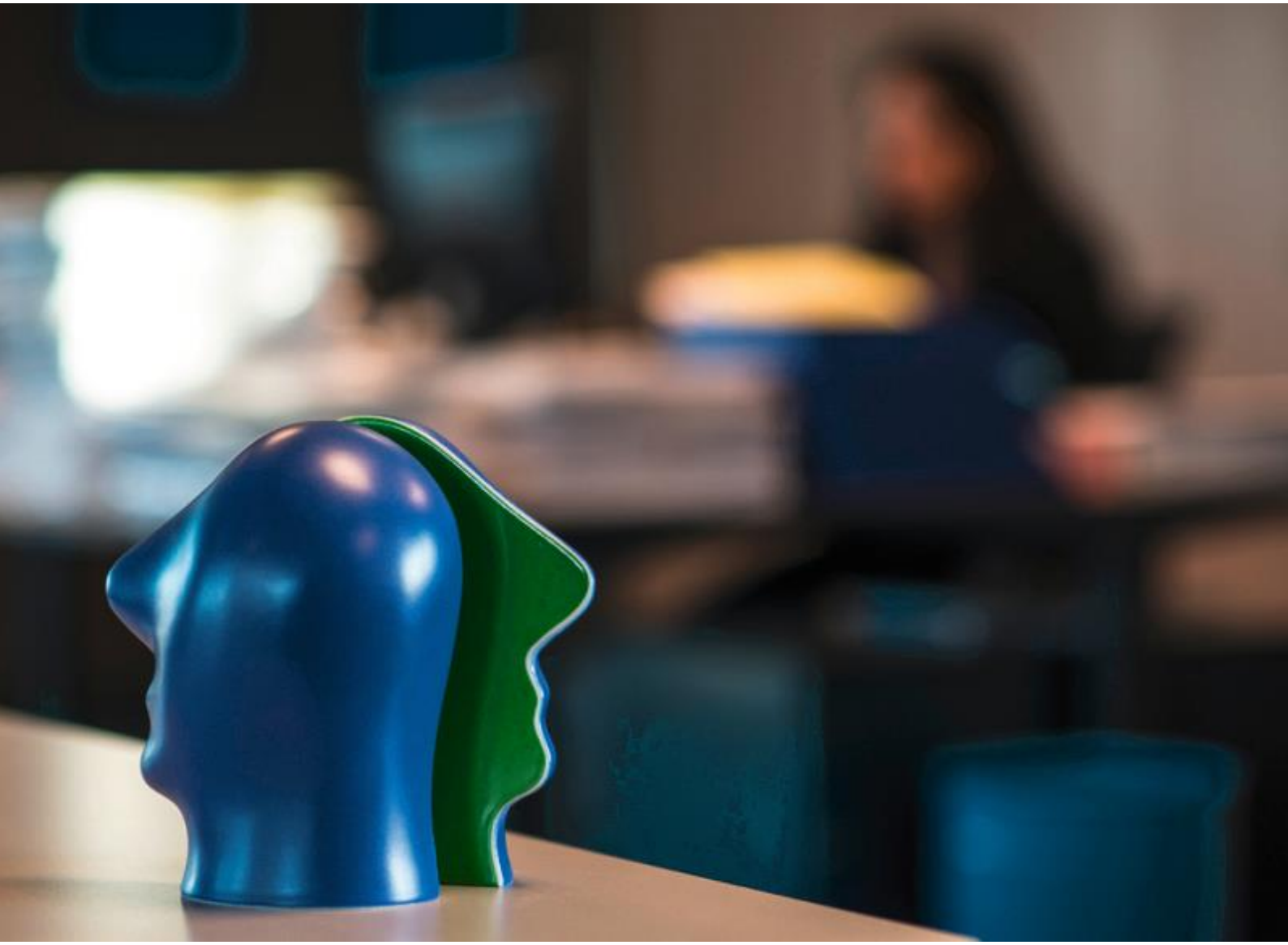
Witteveen + Bos

Maatschappelijke tender zonneparken Stadskanaal

Afwegingskader maatschappelijke tender gemeente Stadskanaal

Gemeente Stadskanaal

22 september 2026

Project	Maatschappelijke tender zonneparken Stadskanaal
Opdrachtgever	Gemeente Stadskanaal
Document	Afwegingskader maatschappelijke tender gemeente Stadskanaal
Status	Definitief02
Datum	22 september 2026
Referentie	149756/26-008.216
Projectcode	149756
Projectleider	J.A. Zoete MSc
Projectdirecteur	Ir. A.H.J. van Kuijk
Auteur(s)	I.M. Engbers MSc
Gecontroleerd door	J.A. Zoete MSc
Goedgekeurd door	J.A. Zoete MSc
Paraaf	

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
K.R. Poststraat 100-3
Postbus 186
8440 AD Heerenveen
+31 (0)513 64 18 00
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos, noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Tekst- en datamining van (delen van) dit document, evenals enige verwerking of reproductie ervan door middel van kunstmatige intelligentie technologieën is uitdrukkelijk niet toegestaan, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Dit document (of delen ervan) mag niet worden verveelvoudigd en/of anderszins worden gebruikt op enigerlei wijze voor het trainen van kunstmatige intelligentie technologieën, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1 **INLEIDING** **4**

1.1 Ambitie en opgave 4

1.2 Achtergrond 5

1.3 Maatschappelijke Tender 6

2 **TOETSINGSCRITERIA** **7**

2.1 Criteria 7

2.1.1 Thema 1: Het zonnepark 8
2.1.2 Thema 2: Landschappelijke inpassing 8
2.1.3 Thema 3: Participatie 11

2.2 Beoordelingsschaal en scorematrix toetsingskader 13

3 **INDIENINGSPROCES** **15**

Laatste pagina 16

Bijlage(n) **Aantal pagina's**

-

1

INLEIDING

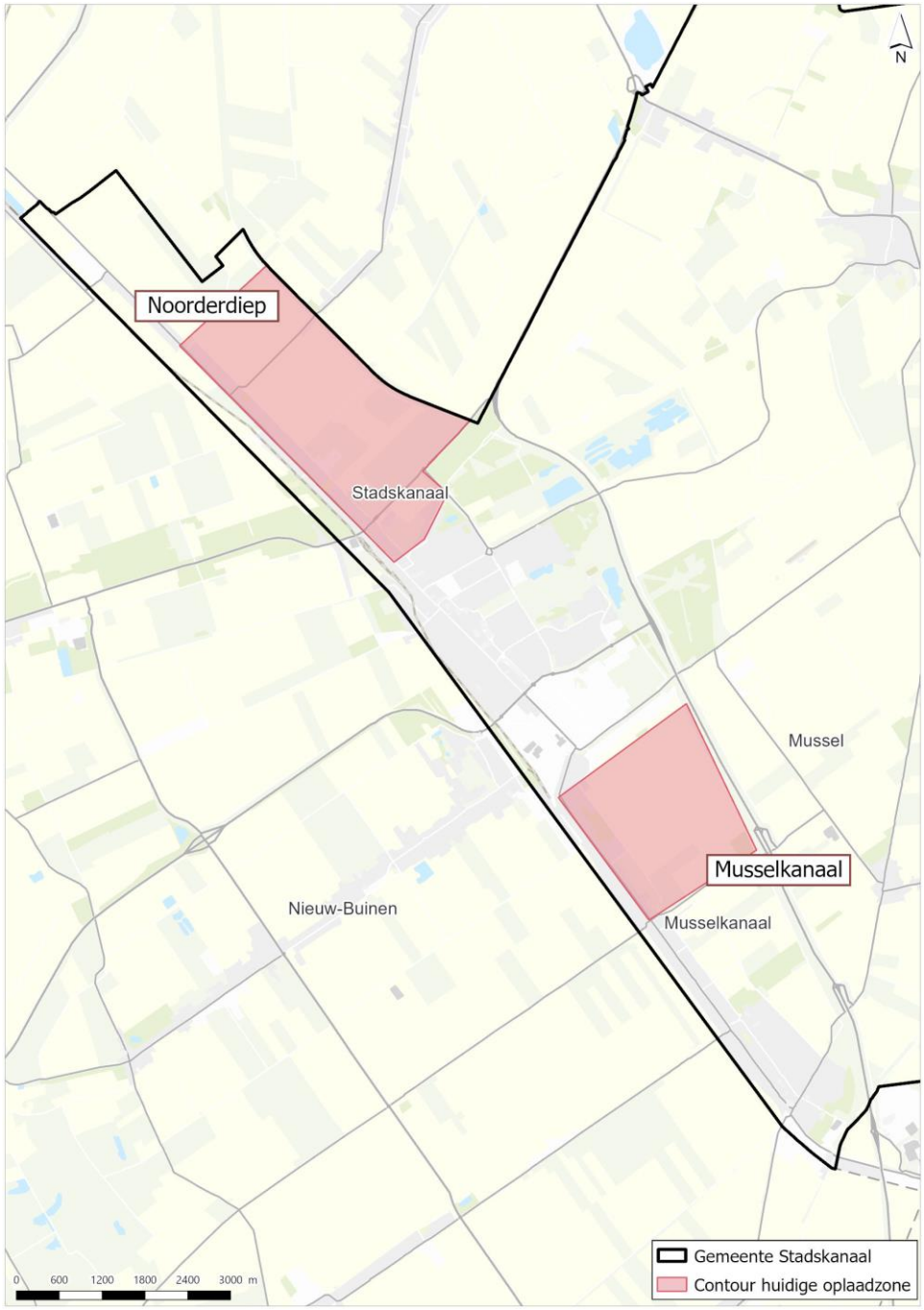
1.1 Ambitie en opgave

De gemeente Stadskanaal heeft een doelstelling om in 2050 100 % energieneutraal te zijn. Als onderdeel van deze doelstelling is de afgelopen jaren ingezet op opwek door middel van zon op land. Momenteel is er in de gemeente ruimte voor ongeveer 450 MegaWatt (MW) aan zon op land, waarvan 150 MW gerealiseerd, 150 MW vergund, en 150 MW als restopgave op agrarische grond om te vergunnen.

De gemeente Stadskanaal heeft oplaadzones vastgesteld waar ruimte is voor grootschalige zonneparken. De omvang van de oplaadzones is in 2019 aangescherpt en omvat de oplaadzones Noorderdiep en Musselkanaal. In de oplaadzone Noordendiep staat al een zonnepark, in de oplaadzone Musselkanaal is een vergund initiatief in ontwikkeling. Afbeelding 1.1 geeft deze oplaadzones weer.

In de Regionale Energiestrategie (RES) van de RES-regio Groningen is vastgelegd hoeveel energie de Groningse gemeenten willen gaan opwekken. Het bod van de gemeente Stadskanaal is afgerond 0,45 TWh (TeraWatt-uur). In 2023 heeft de provincie Groningen besloten, naar aanleiding van veranderend Rijksbeleid, geen nieuwe grootschalige zonneparken op landbouwgrond toe te staan boven het gemeentelijke RES 1.0 bod. Voor de gemeente Stadskanaal betekent dit dat er nog 150 MW van het RES bod overblijft om te vergunnen binnen de oplaadzones. Om deze ambitie en opgave in te vullen wil de gemeente Stadskanaal een maatschappelijke tender inzetten. Een maatschappelijke tender biedt de gemeente meer ruimte om initiatieven met elkaar te vergelijken dan bij de reguliere vergunningsprocedure. Bij een tender wordt op voorhand aangegeven wat belangrijke ruimtelijke en maatschappelijke aspecten zijn bij de ontwikkeling van een zonnepark. Het doel is om medewerking te verleen aan initiatieven die bijdragen aan de vooraf geformuleerde criteria en zo maatschappelijke waarden. De tender waarborgt een gelijke behandeling van initiatieven en transparantie gedurende het proces. Dit document gaat nader in op hoe deze tender wordt vormgegeven.

Afbeelding 1.1 Oplaadzones gemeente Stadskanaal

1.2 Achtergrond

Het huidige gemeentelijke beleid voor zon op land is in 2018 vastgelegd in de gebiedsvisie Stadskanaal op Zon. Hierin zijn de huidige spelregels en procedures vastgelegd voor de maatschappelijke en landschappelijke inpassing van zonneparken. Vervolgens is de Ruimtelijke visie oplaadzone in 2019 opgesteld ter verduidelijking en invulling van de landschappelijke inpassing. Hiervoor is onderscheid gemaakt tussen zoekgebieden voor grootschalige zonneparken (oplaadzones) en kleinschalige initiatieven voor zon op land in de landschappelijke zones op basis van maatwerk.

De gemeente Stadskanaal heeft in mei 2024 haar beleid voor zonneparken geactualiseerd in een beleidsnotitie naar aanleiding van beleidswijzigingen op nationaal en provinciaal niveau. Met de beleidsnotitie worden vier aanpassingen gedaan in het beleid voor zonneparken: de zonneladder en meer ruimte voor lokale initiatieven, participatie en lokaal eigendom, multifunctioneel ruimtegebruik, en toevoegen van natuurwaarden.

De gemeente Stadskanaal zet een maatschappelijke tender (zie volgende paragraaf) in om de resterende opgave van 150 MW aan zonne-energie op land in te vullen. Hiervoor worden tendercriteria opgesteld. De beleidswijzigingen van de afgelopen jaren worden hierbij meegenomen. Ook sluit de gemeente aan bij de kaders uit het handboek Lokaal eigendom en participatie RES Groningen en de gedragscode Zon op land van de branchevereniging Holland Solar. Zonneparken groter dan één hectare vallen onder de maatschappelijke tender. Voor kleinere parkeren geldt het reguliere toelatingsbeleidskader van de gemeente.

1.3 Maatschappelijke tender

Een maatschappelijke tender is een selectieprocedure waarin voorstellen worden beoordeeld aan de hand van vooraf vastgelegde criteria, als een stap vóór de vergunningverlening. Het maatschappelijk karakter van de tender komt tot uiting doordat schaarste wordt ingezet om initiatieven te selecteren op maatschappelijke waarden, zoals lokaal eigendom of participatie van omwonenden.

Initiatieven worden eerst beoordeeld op knock-out criteria. Dit zijn minimale eisen waar een initiatief aan moet voldoen om mee te mogen doen in de tenderprocedure. Vervolgens worden de initiatieven beoordeeld op de ruimtelijke criteria, waarna initiatieven met de meeste punten worden geselecteerd op de maatschappelijke criteria. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat de regels in het omgevingsplan leiden tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL). De Omgevingswet ziet toe op ETFAL en een maatschappelijke tender past goed bij dit principe. Voorbeelden van ruimtelijke criteria zijn goede landschappelijke inpassing, behoud van bodemkwaliteit en multifunctioneel ruimtegebruik. Maatschappelijke criteria worden als minder ruimtelijk relevant gezien, omdat ze niet direct het belang van ‘een goede ruimtelijke ordening’ dienen. Voorbeelden hiervan zijn criteria over maatschappelijke meerwaarde van een zonnepark, het participatieproces, en mogelijkheden voor financiële participatie en lokaal eigendom.

Verder biedt een maatschappelijke tender meer ruimte om initiatieven met elkaar te vergelijken dan bij de reguliere vergunningsprocedure. De tender waarborgt gelijke behandeling en transparantie gedurende het proces. Bij een maatschappelijke tender neemt het bevoegd gezag een actievere regiepositie in. Initiatiefnemers kunnen binnen een vooraf vastgestelde periode projecten indienen. Deze projecten worden beoordeeld op basis van een toetsingskader, waarbij per beoordelingscriterium punten worden toegekend (zie hoofdstuk 3).

Het plan met de hoogste totaalscore krijgt principiële bereidheid tot planologische medewerking. Dit betekent echter niet automatisch dat een vergunning wordt verleend. De gemeente gaat met de initiatiefnemers met de hoogste totaalscore verder in gesprek om zo tot de beste vergunningsaanvraag te komen. Op deze wijze kan beter worden gestuurd op de meest wenselijke locaties en realisatievormen, waardoor de afweging tussen maatschappelijke doelstellingen en ruimtelijke haalbaarheid explicieter en doelmatiger wordt.

2

TOETSINGSCRITERIA

2.1 Criteria

De toetsingscriteria zijn opgedeeld in drie hoofdthema's. Elk thema bevat een aantal verdiepende onderdelen die gebaseerd zijn op bestaande beleidsregels en aspecten die belangrijk zijn voor de gemeente. Hieronder zijn de criteria nader toegelicht. In paragraaf 2.2 is de scorematrix opgenomen. Hierin is per onderdeel opgenomen hoeveel punten behaald kunnen worden.

Knock-out criteria
Er zijn vier criteria waardoor een initiatief meteen niet meer meedoet in de tenderprocedure.

In de oplaadzone
Nieuwe zonneparken moeten een plek krijgen in een van de oplaadzones zoals beschreven in de Ruimtelijke visie oplaadzone Stadskanaal (2019). De zone rondom de Wildervanckweg en bestaande hoogspanningsleiding biedt ruimte en potentie voor grootschalige opwekking van zonne-energie. Het open landschap leent zich ervoor en alle voorzieningen zijn aanwezig voor de ontwikkeling van een nieuw energielandschap. De oplaadzone wordt daarmee beperkt tot de grootschaliger gebieden tussen beide kanalen: het Stadskanaal en het A.G. Wildervanckkanaal.

Oppervlakte zonnepark
Bij een zonnepark van 1 hectare of kleiner geldt het reguliere toelatingsbeleidskader in plaats van de maatschappelijke tender. Gezien de schaal van het landschap verwacht de gemeente in de oplaadzones initiatieven van ten minste 30 MW.

Contact met netbeheerder - netcongestie
Om de opgewekte zonnestroom ook te kunnen gebruiken is het van belang dat het zonnepark aangesloten wordt op het elektriciteitsnet. Vanwege netcongestie is dit niet altijd mogelijk. Initiatiefnemers moeten aangeven op welke manier rekening is gehouden met netcongestie. Contact met de netbeheerder over de aansluitmogelijkheden is hierbij belangrijk voor de gemeente. Bij het inschrijven op de maatschappelijke tender dient de initiatiefnemer een offerte (nieuwe elektriciteitsaansluiting) te hebben aangevraagd bij de netbeheerder en de (geschatte) wachttijd te vermelden. Als er geen bewijs van offerteaanvraag en correspondentie met de netbeheerder is, doet het initiatief niet mee aan de tenderprocedure.

Contact met de grondeigenaren
Om een initiatief aan te merken als haalbaar, dient de indiener te beschikken over de gronden of een optie te hebben op de gronden. Bij het indienen van een initiatief dient daarvoor bewijs aangeleverd te worden.

Dit houdt een onderbouwing van de grondposities die de initiatiefnemer tot zijn beschikking heeft voor het initiatief in, inclusief daartoe strekkende door beide partijen ondertekende bewijsstukken. De onderbouwing is vormvrij, het kan bijvoorbeeld een grondovereenkomst zijn, of een intentieovereenkomst. Er moet blijken dat er de intentie is (en al mogelijk onder welke voorwaarden) men tot een grondovereenkomst gaat komen.

2.1.1 Thema 1: Het zonnepark

Multifunctioneel ruimtegebruik

De gemeente vindt multifunctioneel ruimtegebruik belangrijk om zo schaarse grond optimaal te benutten. Door multifunctioneel ruimtegebruik als criteria op te nemen wordt er geborgd dat een zonnepark altijd (tenminste) een dubbelfunctie heeft. Multifunctioneel ruimtegebruik zorgt ervoor dat de grond onder en rondom de zonnepanelen gelijktijdig voor iets anders gebruikt worden dan energieopwekking. Dit ziet dus niet op de landschappelijke inpassing van het zonnepark, waarbij het doel is om het zonnepark zo goed mogelijk in te passen in de omgeving. De dubbelfunctie kan gerealiseerd worden door bij een bestaande functie aan te sluiten (onder andere agri-PV), of door nieuwe functies toe te voegen, zoals recreatie, nieuwe natuurwaarden of herstel van natuurwaarden (biodiversiteit, bodemherstel, waterretentie gebied).

De initiatiefnemer dient bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een zonnepark een plan in te dienen waarin is beschreven hoe meervoudig ruimtegebruik wordt toegepast en aan welke andere gebiedsopgaven het park een bijdrage levert. Alleen als uit het plan blijkt dat er sprake is van monofunctioneel zonnepark zal de aanvraag geen punten ontvangen.

Combinatie zonnepark met een energieopslagsysteem

Het opslaan van opgewekte energie om netcongestie te verminderen wordt steeds belangrijker. De Omgevingsvisie (2025) van de provincie Groningen stelt daarom dat elektriciteitsopslag bij zonneparken mogelijk is onder voorwaarden. Zo moet de opslaginstallatie ruimtelijk en energetisch in verhouding staan tot het zonnepark, voldoen aan de veiligheidsnorm en zorgvuldig worden ingepast in het landschap. De opslaginstallatie bij en ten behoeve van bestaande zonneparken worden op hetzelfde perceel gebouwd. Dit wordt integraal onderdeel van de landschappelijke beoordeling (zie thema 2). De looptijd van de vergunning voor het zonnepark en de opslaginstallatie worden aan elkaar.

Wanneer de initiatiefnemer van plan is om een energieopslagsysteem toe te passen bij een zonnepark is het van belang dat er voldaan wordt aan voorwaarden uit de provinciale Omgevingsvisie (hoofdstuk 9.5).

2.1.2 Thema 2: Landschappelijke inpassing

Toevoegen natuurwaarden

De gemeente Stadskanaal en andere partners binnen de RES-regio Groningen streven ernaar dat elk toekomstig energiepark waarde toevoegt aan natuur en biodiversiteit. Er wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de uitgangspunten die in de gedragscode zon op land en de regionale Leidraad Ecologie voor zonneparken zijn opgenomen. Voor het toevoegen van natuurwaarden worden verschillende aspecten getoetst:

- toelichting van de meerwaarde voor de aanwezige natuurwaarden in het gebied en de omgeving;
- uitvoering nulmeting om de bodemkwaliteit en biodiversiteit in beeld te brengen;
- toelichting op een aanleg- en beheerplan, hoe natuurwaarden worden toegevoegd bij de aanleg, inrichting, het beheer van het park en hoe wordt gemonitord gedurende de exploitatiefase. In het plan staat onder andere:
  - de organisatie van samenwerkingen met natuurorganisaties;
  - toelichting op vegetatiebeheer en het toevoegen van specifieke natuurelementen aan het zonnepark (bijvoorbeeld poelen, bijenhotel, nestplaatsen);
  - beschrijving van inrichting groenstrook met bloemrijke graslanden en/of voor akkervogelgebied;
  - de wijze waarop het ontwerp van het zonnepark zorgt voor daglichttoetreding op de bodem en bewatering van de bodem.

De oplaadzone Noorderdiep ligt in een akkervogelleefgebied wat betekent dat vanuit de Omgevingsverordening van de provincie Groningen (artikel 3.126) de verplichting geldt om de huidige waarden voor akkervogels zoveel mogelijk te behouden. De initiatiefnemer geeft aan hoe het plan voor het zonnepark hier rekening mee houdt.

Toepassen ruimtelijke visie Oplaadzone Stadskanaal (2019)

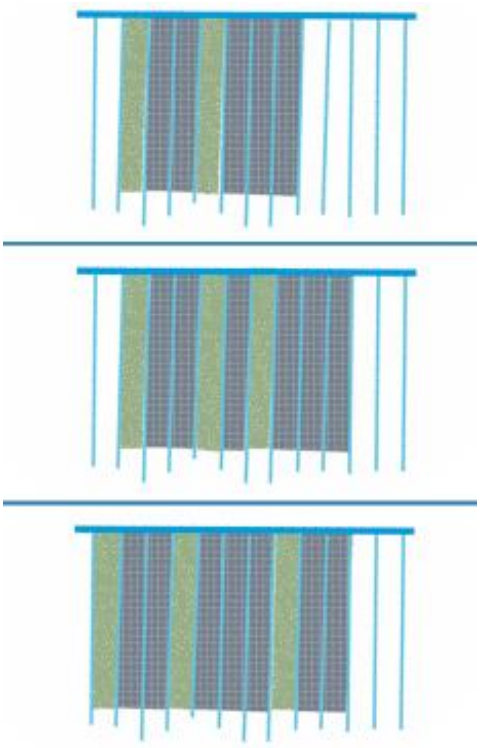
In de ruimtelijke visie Oplaadzone Stadskanaal (2019) heeft de gemeente vastgelegd hoe zonneparken landschappelijk vormgegeven kunnen worden binnen de oplaadzones. De gemeente schetst hierbij een beeld hoe met de zonneparken een nieuw landschap kan ontstaan, waarbij de bestaande kwaliteiten de basis vormen en wordt gezocht naar nieuwe kwaliteiten op het gebied van water, natuur en maatschappelijke koppelkansen. Een initiatief moet daarom aantonen hoe wordt voldaan aan de volgende gemeentelijke uitgangspunten.

Zonneparken zijn als zelfstandige elementen herkenbaar

Het is van belang dat er geen aaneengesloten gebied van zonneparken ontstaat. Tussen ieder zonnepark zit ruimte. Dit betekent dat de initiatiefnemer aantoont in het ontwerpplan van het zonnepark dat:

- nooit meer dan 3 aaneengesloten stroken kavels worden voorzien van zonnepanelen;
- bij het park één of meerdere stroken groen/landschap als onderdeel van het zonnepark bevat;
- het zonnepark niet tegen een ander zonnepark wordt geplaatst;
- het zonnepark in ieder geval aan één buitenzijde een brede groenstrook heeft over de hele lengte van het perceel (vanaf A.G. Wildervanckkanaal tot bebouwingslint):
  - deze groenstrook wordt tegelijk met het zonnepark aangelegd en voor de duur van het park onderhouden en beheerd;
  - de breedte van de groenstrook past bij de breedte van het zonnepark.

Afbeelding 2.1 Illustratie ruimte tussen zonneparken (bron: Ruimtelijke visie Oplaadzone Stadskanaal)

Het A.G. Wildervanckkanaal is de ruimtelijke drager van het zonnepark

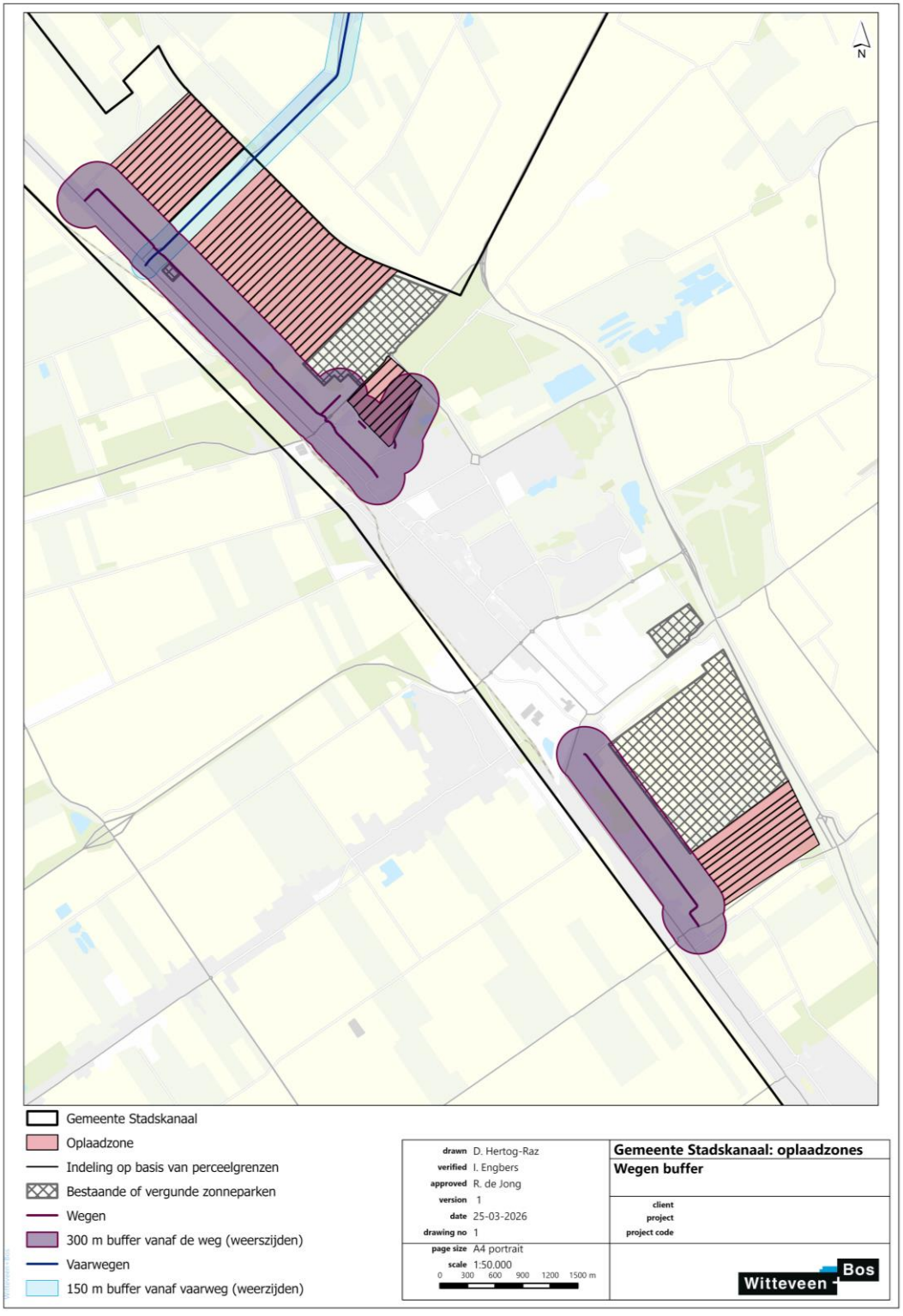
De zonneparken in de oplaadzone zijn ruimtelijk verbonden aan het A.G. Wildervanckkanaal, zoals dat ook met het bestaande zonnepark aan de Van Boekerenweg gebeurt. Om de ontginning als ruimtelijke drager herkenbaar te laten zijn, is het van belang voor alle zonneparken aan de zijde van het kanaal te kiezen voor een eenduidige landschappelijke inpassing. Dat wil zeggen uniformiteit in hekwerken en een zone aan de kanaalzijde die bij alle parken dezelfde opzet en inrichting kent. De initiatiefnemer toont aan dat:

- het zonnepark wordt ontsloten vanaf de parallelwegen langs het A.G. Wildervanckkanaal;
- alle bijkomende gebouwen en bouwwerken zoveel mogelijk oriënteren aan de zijde van het kanaal.

De linten blijven de linten

In de visie 'Stadskanaal op Zon' is rond de bestaande bebouwing een bufferzone opgenomen. De bufferzone is 300 meter (vanaf het hart van de straat) en is bedoeld om afstand te houden van bebouwingslinten. De initiatiefnemer dient rekening te houden met deze bufferzone. Bij de aanleg van zonneparken kan de initiatiefnemer in overleg met inwoners tot een passende landschappelijke invulling komen van de zone. De onderstaande afbeelding laat de 300 meter bufferzone zien.

Afbeelding 2.2 Bufferzone is 300 meter (vanaf het hart van de straat)

Behouden van dragende landschapsstructuren
Bij de aanleg en opzet van zonneparken staat de verkavelingsstructuur centraal. Het zonnepark wordt met de kavelrichting mee geplaatst om de landschappelijke structuur te ondersteunen.

De initiatiefnemer toont aan hoe het zonnepark bijdraagt aan het behouden van de dragende landschapsstructuren door tenminste een schetsmatige inrichtingstekening en plan in te dienen, waarop te zien is dat wordt voldaan aan de volgende eisen:
- zonnepanelen worden geplaatst met de kavelrichting mee;
- wijken worden niet omgelegd of gedempt;
- waar de kans zich voordoet kunnen gedempte wijken weer worden open gegraven en worden in gezet als plek voor waterberging voor zonneparken;
- aan weerszijden van de wijken binnen het zonnepark wordt ruimte vrijgehouden van in totaal in ieder geval 15 meter breed met ruimte voor minimaal één brede natuurlijke grasoever;
- opstelling van zonnepanelen is maximaal 2,00 meter hoog.

Technische installaties van het zonnepark zijn landschappelijk ingepast
Naast (mogelijke) batterijopslag heeft een zonnepark bepaalde technische installaties die een ruimtebeslag vragen. Dit is bijvoorbeeld een transformatorhuisje. Het is van belang dat dergelijke installaties ook landschappelijk worden ingepast. Dit betekent dat de installatie zo veel mogelijk uit het zicht is en niet te ver boven de panelen uitsteekt. Bij voorkeur wordt de installaties geplaatst aan de zijde van het zonnepark waar inwoners niet snel komen en heeft een neutrale kleur zoals groen of grijs. De initiatiefnemer geeft aan op welke manier de technische installaties van het zonnepark zijn ingepast en de kleuren en materialen worden gebruikt.

2.1.3 Thema 3: Participatie

In het participatiebeleid van de gemeente staat centraal dat de mate van participatie in verhouding moet staan tot het effect dat het plan heeft op de omgeving. Een initiatiefnemer moet zich afvragen hoeveel invloed een plan heeft op de omgeving en wie er door wordt beïnvloed.

Voor de beoordeling van omgevingsvergunningsaanvragen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, zoals het plaatsen van een zonnepark, gebruikt de gemeente het onderstaande beoordelingskader uit haar participatiebeleid. Een initiatiefnemer moet voldoen aan het huidige participatiebeleid bij het indienen van een aanvraag voor omgevingsvergunning. Dit betekent dat de initiatiefnemer voor de maatschappelijke tender een participatieplan indient waarin wordt beschreven hoe uitvoering wordt gegeven aan het beleid van de gemeente. Hierin wordt ten minste beschreven hoe wordt omgegaan met procesparticipatie en financiële participatie.

Tabel 2.1 Beoordelingskader participatiebeleid gemeente Stadskanaal

Onderdelen	Toetsing
het participatieniveau	een beschrijving van het toegepaste participatieniveau. Het moet duidelijk zijn hoeveel invloed de participanten hebben gehad op het plan
participanten	een beschrijving van de participanten
inbreng	de initiatiefnemer beschrijft welke ideeën en adviezen de participanten hebben gedeeld (bij het participatieniveau 'informeren' is dit niet nodig)
aanpassingen	de initiatiefnemer beschrijft wat er met de input van de participanten is gedaan. Hoe is de initiatiefnemer omgegaan met afwijkende standpunten en eventuele zorgen van de participanten? (bij het participatieniveau 'informeren' is dit niet nodig)

Onderdelen	Toetsing
delen verslag	de initiatiefnemer heeft de resultaten van het participatieproces met de participanten gedeeld. Is het voor de participanten helder welke ideeën en adviezen (niet) in het definitieve plan zijn overgenomen

Procesparticipatie

De realisatie van een zonnepark heeft impact op de directe omgeving. Het betrekken van de omgeving bij de planvorming wordt ook wel de procesparticipatie genoemd. Een initiatief moet de omgeving zorgvuldig betrekken. Hierin maakt de gemeente onderscheid tussen aan- en omwonenden. Aanwonenden zijn inwoners die direct zicht op en/of overlast hebben van het zonnepark.
Voor zonneparken tot 5 hectare geldt de grens van 500 meter en voor grotere zonneparken de grens van 1.000 meter. Aanwonenden kunnen ook inwoners zijn van een andere gemeente. Voor omwonenden wordt een grens van 3 tot 5 kilometer gehanteerd.

De initiatiefnemer beschrijft de volgende aspecten in het participatieplan in relatie tot procesparticipatie:
- op welke manier de initiatiefnemer in gesprek dient te willen gaan met aan- en omwonenden (keukentafelgesprekken, informatiebrieven en/ of informatiebijeenkomsten);
- de wijze waarop de omgeving gedurende het hele traject van het project wordt betrokken, welke nadeelcompensatiemogelijkheden er zijn en hoe lokaal eigendom zal worden ingericht;
- op welke manier de omgeving wordt betrokken bij de verdere planuitwerking van het zonnepark (landschappelijke inpassing).

Financiële participatie

Een onderdeel van de procesparticipatie is het gesprek over de mogelijkheden voor financiële participatie en lokaal eigendom. Onder lokaal eigendom verstaat de gemeente het geheel of gedeeltelijk eigenaar zijn van het zonnepark. De gemeente vindt het belangrijk dat een zo groot mogelijk deel van de lusten van zonneparken ten goede komt aan de lokale gemeenschap en inwoners mee kunnen profiteren. Financiële participatie is daarom als criterium opgenomen in de maatschappelijke tender.

De initiatiefnemer beschrijft in het participatieplan hoe vorm wordt gegeven aan financiële participatie en hoeverre aangesloten wordt bij het gemeentelijk beleid. De gemeente beschrijft het onderstaande in haar beleid rondom financiële participatie:
- een initiatiefnemer dient aan te tonen dat zij zich in heeft gezet om minimaal 50 % eigendom van lokale partijen voor het project te realiseren. Onder lokale partijen wordt verstaan:
  - inwoners van de gemeente, bij voorkeur verenigd in een energiecoöperatie waar lidmaatschap in ieder geval open staat voor alle aan- en omwonenden;
  - bedrijven, stichtingen en verenigingen in de omgeving tot lokale partijen die mogen participeren maar enkel door lidmaatschap van een lokale energiecoöperatie;
- om te borgen dat het lokaal eigendom ook over een redelijk deel van de gemeenschap wordt gedeeld, hanteert de gemeente een eis voor het minimaal aantal deelnemers. Hiervoor geldt de volgende regel:
  - van lokaal eigendom is sprake wanneer 10 % van de adressen binnen een straal van 5 kilometer van een project deelneemt, met een maximaal geëist aantal deelnemers van 100 adressen. Dit laatste voorkomt dat een onredelijk hoog aantal adressen wordt geëist indien een dorpskern binnen de straal van 5 kilometer valt;
- de voorwaarden aan de vorm van lokaal eigendom wordt vastgelegd in de anterieure overeenkomst die de gemeente sluiten met de initiatiefnemer (fase na de maatschappelijke tender);
- om te borgen dat energiecoöperaties volgens het coöperatieve gedachtegoed opereren dienen energiecoöperaties volgens de gemeente aan een aantal minimale voorwaarden te voldoen om lokaal eigendom in te kunnen vullen. Deze voorwaarden betreffen:
  - er dient vrije toe- en uittreding mogelijk te zijn;
  - de winsten komen ten goede aan de lokale gemeenschap;
  - er is een democratisch besluitvormingsproces voor leden ingericht;
  - er wordt rekening mee gehouden dat ook inwoners met beperkte middelen lid kunnen worden.

Er zijn situaties denkbaar waarin lokaal eigendom niet tot stand komt, of niet iedereen de mogelijkheid heeft om financieel te participeren. Als er geen vorm van minimaal 50 % lokaal eigendom, of minder dan 50 % lokaal eigendom van een project bij redelijke inzet van de initiatiefnemer mogelijk blijkt, dan wordt een andere vorm van financiële participatie gevraagd. Andere vormen zijn bijvoorbeeld een omwonendenregeling, of een bijdrage aan het gebiedsfonds Stadskanaal op Zon. De initiatiefnemer dient in het participatieplan aan te geven hoe er financieel geparticipeerd kan worden.

2.2 Beoordelingsschaal en scorematrix toetsingskader

Initiatieven voor zonneparken worden per criterium gescoord, waarbij een score van 0, 5 10 of 15 wordt gehanteerd ten behoeve van een eenduidige screening en beoordeling. Hierbij staat:
- 0 voor 'voldoet niet aan criterium';
- 5 voor 'voldoet gedeeltelijk aan criterium';
- 10 voor 'voldoet aan criterium';
- 15 voor 'extra inspanning ten opzichte van het gestelde in het criterium'.

De beoordeling wordt in tabel 2.2 gepresenteerd. In de tabel wordt voor ieder criterium een beschrijving gegeven. Per initiatief kunnen er maximaal 90 punten worden behaald.

Tabel 2.2 Beoordelingsschaal criteria

Thema/onderdeel	Omschrijving	Score	Toelichting score
locatie binnen de oplaadzone	het initiatief ligt in de oplaadzone van de gemeente Stadskanaal.	ja nee	het zonnepark ligt niet in de oplaadzone = aanvraag doet niet mee in de tender
omvang	het zonnepark is groter dan 1 hectare	ja nee	het zonnepark is 1 hectare of kleiner = aanvraag doet niet mee in de tender
contact met netbeheerder - netcongestie	de initiatiefnemer levert bewijs van contact, offerteaanvraag en indicatie van de wachttijd	ja nee	zonder offerteaanvraag = aanvraag doet niet mee in tender
contact met de grondeigenaren	de initiatiefnemer heeft contact opgenomen met de grondeigenaren (dit kan schriftelijk bijvoorbeeld via de email)	ja nee	geen intentie dat de gronden beschikbaar zijn = aanvraag doet niet mee in tender
Het zonnepark			
multifunctioneel ruimtegebruik	de initiatiefnemer dient bij de aanvraag een plan in te dienen waarin is beschreven hoe meervoudig ruimtegebruik wordt toegepast en aan welke andere gebiedsopgaven het park een bijdrage levert. bijvoorbeeld door bij bestaande functies aan te sluiten (agri-PV) of nieuwe functies toevoegen (recreatie, herstel natuurwaarden)	0, 5 of 10	bij geen meervoudig ruimtegebruik worden geen punten toegekend
combinatie zonnepark met een energieopslagsysteem	een energieopslagsysteem moet voldoen aan de gestelde voorwaarden uit de provinciale Omgevingsvisie	0, 5 of 10	voldoet het opslagsysteem niet aan de voorwaarden worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst
Landschappelijke inpassing			
toevoegen natuurwaarden (uitvoeren nulmeting en maken beheerplan)	de initiatiefnemer dient een beheerplan in en zegt toe een nulmeting van de bodemkwaliteit	0, 5, 10 of 15	het beheerplan moeten voldoen aan de minimale eisen zoals beschreven in het gemeentelijk beleid

Thema/onderdeel	Omschrijving	Score	Toelichting score
	en biodiversiteit uit te voeren van het beoogde gebied het beheerplan gaat nader in op onder andere hoe de groenstroken worden ingericht en welke wijze daglichttoetreding op de bodem en bewatering mogelijk blijft		de oplaadzone Noorderdiep ligt in een akkervogelleefgebied waar extra maatregelen gelden
toepassen ruimtelijke visie Oplaadzone Stadskanaal (2019)	de initiatiefnemer toont aan hoe wordt voldaan aan de beleidsuitgangspunten. Dit betreft aspecten als; geen aaneengesloten gebied van zonneparken, passende landschappelijke inpassing, genoeg afstand van bebouwingslinten en behouden van landschapsstructuren	0, 5, 10 of 15	de inrichting van het zonnepark moet voldoen aan de minimale eisen zoals beschreven in het gemeentelijk beleid
technische installaties zijn landschappelijk ingepast	de initiatiefnemer beschrijft hoe de technische installaties worden geplaatst in/rondom het park en de kleur van de installaties	0, 5 of 10	bij geen (beschrijving van) landschappelijke inpassing worden geen punten toegekend
Participatie			
procesparticipatie (indienen participatieplan)	de initiatiefnemer dient in gesprek te gaan met zowel de aan- als de omwonenden. Indien mogelijk moet er een omgevingsovereenkomst met de aanwonenden worden gesloten als dit niet lukt dient de initiatiefnemer te beargumenteren waarom dit niet is gelukt en dient een participatieplan in te worden gediend de volgende zaken zijn uitgewerkt; de wijze waarop de omgeving wordt betrokken (gehele planfase), nadeelcompensatie en inrichting lokaaleigendom	0, 5, 10 of 15	het participatieplan moet voldoen aan de minimale eisen van het participatiebeleid van de gemeente
financiële participatie (indienen participatieplan)	de initiatiefnemer toont aan hoe er invulling wordt gegeven aan de minimaal 50 % lokaal eigendom als er geen vorm van minimaal 50 % lokaal eigendom, of minder dan 50 % lokaal eigendom van een project bij redelijke inzet van de initiatiefnemer mogelijk blijkt, dan wordt een andere vorm van financiële participatie gevraagd	0, 5, 10 of 15	het participatieplan moet voldoen aan de minimale eisen van het participatiebeleid van de gemeente geen minimaal 50 % lokaal eigendom = 5 punten bij de afwezigheid van een participatieplan = 0 punten

3

INDIENINGSPROCES

Dit hoofdstuk beschrijft het te doorlopen indieningsproces op hoofdlijnen. Het uiteindelijke indieningsproces wordt door de gemeente op een nader te bepalen moment uitgezet.

Tranches

De gemeente heeft met het vaststellen van de ruimtelijke visie en de oplaadzone schaarse van publieke rechten gecreëerd voor grootschalige zon op land binnen de gemeente. Aan deze schaarse ruimte zit een vergunningenplafond vast. Deze schaarste is geen doel op zich, maar is nodig voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Door de ontwikkeling van grootschalige zonneparken te faseren, met een plafond per fase, wordt de schaarste van vergunningen verder geborgd. De fasering zal gaan via een tranche met een bijbehorend tijdvak waarin initiatiefnemers hun beoogd project kunnen indienen.

Beoordelingscommissie

De ingediende initiatieven worden beoordeeld door een beoordelingscommissie. De beoordelingscommissie toets de initiatieven aan het toetsingskader en gemeentelijk beleid.

De gemeente streeft ernaar de beoordelingscommissie te laten bestaan uit ten minste:
- een landschapsdeskundige;
- een financieel expert zonneparken;
- een participatiedeskundige;
- een deskundige op het gebied van biodiversiteit en ecologie;
- een secretaris en een voorzitter.

De commissieleden beoordelen vanuit hun eigen deskundigheid op de onderdelen die daarbij horen. De leden van de beoordelingscommissie worden benoemd door het college van B&W. Inwoners zijn geen onderdeel van de beoordelingscommissie. De gemeente wil graag dat omwonenden betrokken zijn bij de verdere invullingen van het zonnepark in hun omgeving. Deelname van omwonenden aan de beoordelingscommissie kan belangen en onderlinge verhoudingen schaden.

Indieningsvereisten

Voordat de binnengekomen initiatieven worden getoetst aan de criteria zijn er een aantal indieningsvereisten. Daarnaast mogen er per initiatiefnemer voor maximaal twee projecten projectplannen worden ingediend. Het projectplan van een individueel initiatief is maximaal vijftien pagina's lang inclusief afbeeldingen en tabellen en minimaal lettertype 10. Daarnaast mag een initiatiefnemer er maximaal drie bijlagen toevoegen waaronder ten minste een plankaart en kadastrale gegevens. De bijlagen mogen niet benut worden ter vervanging van het projectplan, hoogstens ter ondersteuning van wat in het projectplan is opgenomen.

De invulling van het projectplan is vormvrij. Wel dient het tenminste de volgende onderdelen te omvatten:
- naam initiatiefnemer;
- locatie en omgang van het park (MW);
- een toelichting op het plan en hoe invulling wordt gegeven aan de criteria uit het toetsingskader voor de maatschappelijke tender;
- het participatieplan;
- een bewijs van offerteaanvraag en correspondentie met de netbeheerder;
- positieve indicatie van de grondeigenaren om hun percelen ter beschikking willen stellen.

3.1 Selectieprocedure

Publicatie procedure en criteria

De gemeente publiceert de tenderprocedure en de criteria zodat initiatiefnemers op de hoogte worden gebracht van de maatschappelijke tender. Potentiële initiatiefnemers kunnen dan starten met het maken van plannen en beschrijven hoe deze voldoen aan de gestelde criteria. De gemeente geeft de potentiële initiatiefnemers hier een bepaalde periode voor (tijdvak).

Beoordeling initiatieven

Na de sluiting van het aanvraagtijdvak bepaalt de gemeente op basis van de criteria welke initiatiefnemer het beste heeft gescoord. De initiatiefnemer die de meeste punten behaald, ontvangt een positief principebesluit. Het is mogelijk dat er meerdere initiatiefnemers worden gekozen en een positief principebesluit ontvangen. Dit is afhankelijk van de omvang van de ingediende initiatieven en de beschikbare ruimte (MW) in een tranche.

De initiatiefnemers die niet zijn gekozen, ontvangen een negatief principebesluit. Een principebesluit is naar haar aard nog niet op een rechtsgevolg gericht en daarmee geen besluit in de zin van de Awb. Er staat dus geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming open. Tegen een (negatief) principebesluit kan wel worden geprocedeerd bij de civiele rechter.

3.2 Vervolgprocedure

Projectparticipatie

De ‘winnende’ initiatiefnemer gaat met de gemeente in gesprek om de vervolgstappen te bespreken. De initiatiefnemer gaat vervolgens uitvoering geven aan het voorgenomen participatieplan. In deze stap is de participatie echter het meest intensief en de initiatiefnemer heeft de leiding. De gemeente neemt een faciliterende rol in het participatieproces, en controleert en monitort de gemaakte participatie afspraken.

Overeenkomst

De gemeente legt samen met de initiatiefnemer en de omgeving de gemaakte afspraken vast in een anterieure overeenkomst, op basis van de uitgangspunten en criteria uit de tender.

Besluitvorming

Op basis van het bij de tender ingediende plan, het participatietraject en de overeenkomst wordt een vergunningaanvraag voorbereid en ingediend en vindt er daarop besluitvorming plaats.

Uitvoering

Nadat de omgevingsvergunning definitief is vastgesteld, voert de initiatiefnemer het plan uit. De gemeente toetst het project conform de verleende omgevingsvergunning.